Ч. 94 Четверъ 29 цвѣтня (11 мая) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адмінистрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованû.

Рекламаціи неопечатанû вôльни вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Передплата у Львовѣ въ Адмінистраціи „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Соймъ краєвый.

(*XVI засѣдане, 4 сесіѣ, VI періоду зъ дня 9 мая*).

По вôдчитаню спису петиций промавлявъ пос. Вікторъ пôдпираючи петицію громады Середна въ повѣтѣ лѣськôмъ о запомогу для погорѣлцѣвъ. Петицію передано комісии буджетовôй до справозданя на слѣдуючôмъ засѣданю. Такъ само поступлено зъ петиціями громадъ Жупавы и Улянова въ справѣ запомогъ для погорѣлцѣвъ.

Удѣлено концесіѣ на побиране мыта мѣжь иншими: Радѣ повѣтовôй въ Чесановѣ на дорозѣ Дахнôвъ-Любачѣвъ; Радѣ повѣт. въ Теребовли на дорозѣ Теребовля-Будзанôвъ; Радѣ повѣт. въ Коломыи на довозѣ Коломыя-Печенѣжинъ.

Справоздане Выдѣлу краєвого въ справѣ заложеня дому поправы и примусового дому роботы передано комісии адміністраційнôй. — Внесене пос. Вайґля въ справѣ Морского Ока передано комісии адміністраційнôй. Пос. Ольпиньскій мотивувавъ своє внесене, котре пôдписали такожь и руски̂ послы, а котре домагає ся, щобы Выдѣлъ краєвый предложивъ Соймови проєктъ закона: 1) заводячого въ кождôй громадѣ школку овочеву, котра бы заосмотрювала безплатно мешканцѣвъ въ щѣпы и доставляла деревъ овочевыхъ до обсадженя дорôгъ громадскихъ; 2) обовязуючого обсаджувати дороги громадски̂, повѣтови̂ и краєви̂ деревами овочевыми; 3) взыває ся правительство, щобы въ публичныхъ школахъ народныхъ завело обовязкову практичну науку садôвництва.

Внесене се передано по части комісии дороговôй, по части комісии школьнôй, и господарства краєвого. — Пос. Меруновичь мотивувавъ внесене: Взыває ся правительство, щобы приспѣшило заведене примусу убезпеченя будынкôвъ вôдъ шкôдъ огневыхъ пôсля ухвалъ соймовыхъ зъ 1888 и 1889 р. Внесене вôдослано до комісіѣ адміністраційнои.

По залагодженю справоздань комісіѣ буджетовои передано петицію репрезентаціѣ повѣтовои въ Чешановѣ о позичку на будову шпиталя Выдѣлови краєвому для розслѣду и справозданя; петицію шпиталя въ Пôдгайцяхъ о субвенцію 2000 зр. на выставлене даху крытого бляхою и реперацію стель вôдослано Выдѣлови краєвому до полагодженя; петицію громады Печенѣжина о субвенцію на асанацію того мѣсточка вôдкинено.

Комісія правнича вносила, щобы вôзвати правительство до скорого утвореня трибуналу I-ои инстанціѣ въ Чортковѣ и новыхъ судôвъ повѣтовыхъ въ Пôдволочискахъ, Жабю, Яворжнѣ, Озерянахъ, Закличинѣ, Отиніи, Болшôвцяхъ и Вельополи. Комісарь правительственный ґр. Лось повѣдомивъ палату, що міністерство судôвництва выдало розпоряджене, котрымъ установлено суды повѣтови̂ въ Жабю и Яворжнѣ, а отворене вже вскорѣ наступить. Що до суду въ Пôдволочискахъ, то и его бы вже отворено, але нема поки що вôдповѣдного льокалю. Соймъ ухваливъ повысше внесене выпускаючи слова: „Жабе и Яворжно". — Принято внесене комісіѣ дороговои: на будову дороги зъ Косова до Ясенева горѣшного, признаєсь субвенцію зъ фонду краєвого у высотѣ 70 прц. дѣйстныхъ коштôвъ будовы. Вôдступлено Выдѣлови краєвому до полагодженя петицію громады мѣста Старои соли въ справѣ установленя осѣдка лѣкаря окружного въ Старôй соли. Вôдступлено правительству до полагодженя петицію громады Старе мѣсто що до перенесеня рогачки до Тершова; — Выдѣлови краєвому петицію громады Бережавы, пов. добромильского, въ справѣ вытыченя дороги зъ Бережавы до Улюча; — вôдослано до Выдѣлу краєвого до розслѣду и справозданя петицію рады громадскои въ Мшанци, повѣта старомѣского, о перенесене рогачки на дорозѣ Устрики-Лютовиска зъ Замлыня до Жолобка.— Громадѣ мѣста Городенки не даровано залеглои квоты 500 зр., яку она зобовязала ся платити на стіпендіи для ученикôвъ школы рôльничои въ Городенцѣ. Наконець вôдчитано внесене ґр. Борковского о субвенцію на будову льокальныхъ зелѣзниць въ сумѣ 100.000 зр., бо тôлько ще не стає до 1 міліона, котрого домагає ся правительство вôдъ интересованыхъ сторôнъ.

Комісія конкуренційна полагодила внесеня пп. Окуневского и Крамарчика въ справѣ змѣнъ закона о конкуренціи церковнôй такъ, що згодилась на внесене Выдѣлу краєвого, поставлене ще на весняномъ сесіи минувшого року, то значить: комісія вносить проєктъ такои змѣны § 9 закона о конкуренціи церковнôй, що парафіяне тамъ, де єсть публична церковь непарафіяльна, удержувана ихъ staранємъ, будуть уважати ся за вылученыхъ зô звязи парафіяльнои и будуть увôльнени̂ вôдъ конкурованя до выдаткôвъ на церковь та парафіяльни̂ будынки (метрични̂). Се буде тодѣ, если при тôй непарафіяльнôй церквѣ єсть сталый священикъ, установленый властію

---

39)

КУМА ЖУРБА.

повѣсть

Г. СУДЕРМАНА.

(Дальше).

XX.

Що се тамъ батько може робити? — говорила панѣ Катерина Ердманова до панѣ Марґариты Ердмановои, коли одного дня приѣхали вôдвѣдати родинный дôмъ, а при тôй нагодѣ и наскаржити ся передъ братомъ на рôжни̂ домашни̂ клопоты.

Старый стоявъ похиленый въ кутѣ поза стодолою и гребавъ щось у купѣ соломы, що тамъ лежала. Почувши туркôтъ воза вôдскочивъ наляканый и затеръ руки, якъ той, що хоче выглядати свобôдно и весело.

Обѣ сестры глянули по собѣ и Ґося замѣтила:

— Треба се Павлови заздалегôдь сказати.

О! теперь стали дуже розумни̂ ти̂ двѣ давнѣйши̂ збытошницѣ и то не лише поверховно; вѣчно розкинени̂ колись кучерѣ були теперь гладко зачесани̂, а въ очахъ колись такъ палкихъ знати було тѣнь утомы, такъ якъ бы ти̂ очи знали вже, що то значить выплакати ся де въ темнôмъ кутику. Правда и те, що панѣ Катерина мала вже трехъ хлопцѣвъ-зухôвъ, а у панѣ Марґариты заносилось на те, що вже четвертый потомокъ мавъ небавомъ прийти въ гостѣ, а то всякому звѣстно, що материньство томить.

Павла не було дома, мавъ роботу на торфовищу. За те батько выбѣгъ зъ хитрымъ усмѣхомъ и вымахуючи своєю кулею, казавъ:

— А що, не бѣгаю я теперь зновь такъ, якъ двайцятилѣтный хлопець?

Панѣ Катерина справдѣ здивувала ся, а Марґарита такожь.

— Ходжу якъ бы менѣ нѣколи нѣчого не було — смѣявъ ся старый. — Оногды ходивъ я пѣшки ажь до Гелененталю.

Сестры здивували ся, майже налякали ся, бо знали, що вôдъ часу якъ звôдтамъ выпровадивъ ся, не бувъ тамъ нѣколи.

— Якъ же васъ тамъ приняли? — спытала Ґося.

— Хто? якъ?... А! вы думаєте може, що я тамъ въ гостяхъ бувъ, по сусѣдски? Отожь вы здогадливи̂! А я волѣвъ бы до вашого пса на подвôрю пôти въ гостѣ и зъ нимъ костію подѣлити ся.

— То щожь вы тамъ робили?

— Подививъ ся отъ такъ черезъ браму, а потôмъ на годинникъ глянувъ и вернувъ назадъ. Якъ же вы думаєте, кôлько менѣ часу потрѣбно, щобы тамъ зайти?... Ану, вгадайте!

Не могли вôдгадати.

— Отже пôвторы години, якъ разъ тôлько, що скоробѣгунъ... Але й то правда... — и ту въ задумѣ глянувъ передъ себе — коли щось несе ся, то се може и двѣ годины тревати.

— И по то лише, щобы обчислити, вы...

— По то лише, моя дитинко, лише по то!

И притôмъ очи его заискрились якось зловѣщо.

Вôдтакъ усѣли всѣ на верандѣ, котру Павло збудувавъ передъ дверми дому на ладъ такій, якъ у бѣлôмъ дворѣ. Стара господиня, що передъ тымъ вела господарство у Ердманôвъ, а по весѣлю перенесла ся до двора, мусѣла пôти до кухнѣ наварити кавы и ще дещо приготовити, а що батько не мавъ лучшого предмету до розмовы зъ доньками, то почавъ лаяти Павла и обохъ зятѣвъ. Нинѣ робивъ вôнъ се не такъ зъ охоты до такои розмовы, якъ радше зъ привычки; а думки его снували ся видко кудысь инде, бо коли говоривъ, то все вертѣвъ ся на крѣслѣ.

— Ходѣмъ до хаты — сказала Кася — мусимо розглянути ся по господарствѣ, бо ту вѣтеръ вѣє, та ще насъ готовъ здути зъ веранды.

— Буде буря въ ночи — замѣтила Ґося, а потôмъ переглянули ся обѣ боязко, бо смѣхъ, якимъ старый выбухъ на ти̂ слова, звучавъ якось такъ дивно.

— А нехай буде и буря — сказавъ вôдтакъ змѣшаный — пошкодити она вже не пошкодить. Хибажь то у васъ въ подружю нема часомъ бурь?

На лици Касѣ мигнуло щось, наче давна збытошнôсть, але Ґося стягнула устонька и здавалось, леда хвиля заплаче. Видко пережи-

духовною и за дозволомъ правительства, а если той священикъ сповнявъ всѣ обовязки душпастиря, та веде окремо и незалежно вôдъ пароха, метрики.

Крôмъ того ухвалила комісія па внесенє п. Окуневского резолюцію, котрою взыває ся правительство до змѣны закона державного зъ р. 1874 о конкуренціи церковнôй, щобы парафіяне всѣхъ церковъ (костелôвъ) дочерныхъ були вôльнѣ вôдъ конкурованя до выдаткôвъ на церковь матѣрну.

Перегладъ політичный.

Найважнѣйшою справою дня єсть въ теперѣшну пору розвязанє нѣмецкого парламенту и бесѣда, яку выголосивъ вчера нѣмецкій цѣсарь передъ ґенералами пôдчасъ перегляду войска. Цѣсарь мавъ сказати: Я не сподѣвавъ ся вôдкиненя предложеня войскового. Я вѣривъ въ патріотизмъ парламенту и бувъ переконаный о безвзглядномъ ухваленю того закона. На жаль стало ся инакше. Патріотична меншôсть не могла побити бôльшости. Я мусѣвъ розвязати парламентъ а по новôмъ сподѣваю ся, що вôнъ ухвалить той законъ. Колибъ и та надѣя завела, то зроблю все, щобы осягнути цѣль, бо я переконаный о конечности такои реформы для удержаня мира. Закона того домагає ся держава, народъ и армія.

До Daily Chron. доносять зъ Петербурга, що здоровлє Ґірса не єсть въ такъ злôмъ станѣ, щобы вôнъ ажь мусѣвъ уступати. Скорше сподѣвають ся тутъ уступленя Шишкина, котрого зачѣпна політика заграничнa не подобає ся анѣ цареви анѣ Ґірсови, бо сѝ оба хотѣли бы уникати всего, що могло бы довести до войны.

Новинки.

Львôвъ дня 10 мая.

— **Проґрама вечерниць** для звеличаня 32-ихъ роковинъ смерти Т. Шевченка, котрѝ уряджують станіславôвскѝ руско-народнѝ товариства, при участи вп. панны Електоровичѣвны, барона Ромашкана и братôвъ Бернацкихъ, въ понедѣлокъ 15 мая въ сали касина мѣщаньского, єсть така: 1) Вступне слово выголосить голова „Рускои Бесѣды“. 2) Лисенка: „Ой пущу я кониченка“, тріо зъ хоромъ въ супроводѣ фортепяну. Вôдспѣває хоръ. 3) Шевченка: „До Основяненка!“ Выголосить панѣ Л. Л. 4) Лисенка: „Свято въ Чигиринѣ“, сольо барітонове. Вôдспѣває п. Ос. Т. 5) Матюка: „Низомъ сонце“, хоръ. 6) Лисенка: а) „Охъ я нещасна, що я учинила“, зъ оперы „Рôздвяна нôчь“ и б) Зъ оперы „Карменъ“, сольо сопранове. Вôдспѣває панна Електоровичѣвна. 7) Шіта: Терцетъ на фортепянъ, віолінчелю и скрипку. Выконають пп. бар. Ромашканъ и Бернацкѝ. 8) Воробкевича: „Гей орле!“ хоръ. 9) Климковича: „На смерть Тараса Шевченка“. Выголосить п. Л. Г. 10) Вахнянина: „И я любивъ колись“, зъ оперы „Купало“, сольо барітонове въ супроводѣ фортепяну. Вôдспѣває п. Ос. Т. 11) Воробкевича: „Днѣпро наша рѣка“, хоръ. Продукціи хоровѝ выковає хоръ станіславôвскихъ Русинôвъ. Цѣна мѣсцъ: Крѣсло 1 зр., партеръ 50 кр., для пп. студентôвъ 25 кр. Ґалєрія 15 кр. Білетôвъ можна достати въ „Народнôй Торговли“ а вечеромъ при касѣ. Початокъ точно о годинѣ $7\frac{1}{2}$ вечеромъ.

— **Выдѣлъ тернопôльскои філіѣ „Просвѣты“** запрошує впов. членôвъ сего товариства на загальнѣ зборы, котрѝ вôдбудуть ся дня 1 червня с. р. о годинѣ 2 ôй по полудни въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ при улици Перля въ Тернополи зъ такою проґрамою: 1) Справоздачє зъ дѣяльности уступаючого выдѣлу. 2) Поясненє нового статута товариства. 3) Выбôръ нового выдѣлу. 4) Внесеня членôвъ. 5) Вôдчитъ. — На выпадокъ браку достаточного статутового числа членôвъ въ часѣ повысше назначенôмъ — вôдбудуть ся тѝ зборы о годинѣ 3 ôй пополудни того самого дня при довôльнôмъ числѣ членôвъ.

— **Депутація дякôвъ зô всѣхъ трохъ епархій**, зложена зъ пѣвцѣвъ катедральныхъ Полотнюка зô Станіславова, Мелника зô Львова, Савицкого зъ Перемышля и пѣвця церковного зъ Рогатина п. Бойкевича, була въ недѣлю въ товариствѣ посла Иосифа Гурика у Є. Е. Митрополита въ справѣ полѣпшеня матеріяльнои долѣ дяковъ и орґанізаціѣ стану дякôвского, збы той станъ пôднести духого и въ поважѣ. Нагоду до сеи депутаціѣ дало внесенє посла дра Т. Окуневского о змѣну конкуренційного закона церковного. Впреосв. Митрополитъ принявъ депутацію дуже привѣтно, обѣцявъ вôдъ себе всяку помôчь и высказавъ свою утѣху зъ того, що дяки, особливо въ епархіяхъ станіславôвской и перемыской, добре орґанізують ся. Депутація була такожь у члена Выдѣлу краєвого дра Д Савчака и рôвножь була принята якъ наисимпатичнѣйше. Петиціѣ до Сойму и меморіялу до ц. к. Намѣстництва депутація не вносила теперь, бо Соймъ не мавъ бы вже часу петицією заняти ся. Все то зробить ся въ часѣ найблившои сесіѣ соймовои.

— **Сегорôчный май.** Зъ пôдъ Болехова пишуть: Коло насъ студѣнь, вѣтры, снѣгъ и злива. Худобѣ нема що пасти, то люде тягнуть ся зъ остатного и платять сѣно по 1 зр 80 кр. за сотнаръ а по 20 кр. за 10 фунтôвъ, щобы „дозимувати“ въ сегорôчнôмъ маю.

— **Градъ.** Въ полудново-захôдной части повѣта стрыйского коло самого мѣста упавъ оногды градъ величины лѣскового орѣха. Не наробивъ вправдѣ нѣякои шкоды, але й безъ того клопôтъ мають тамошнѝ селяне зъ худобою, для котрои пашѣ не стало. Чей теперь настане вже разъ весна.

— **Огонь.** Дня 8 с. м. въ Стрыю згорѣла дестилярня горѣвки. Старый той будынокъ бувъ власностію мѣста. При выточуваню бочокъ одна бочка зъ горѣвкою пукла, горѣвка запалила ся и попекла трехъ людей вôдъ службы зелѣзничои. Пôсля иншои вѣсти оденъ чоловѣкъ таки згинувъ при тôмъ, а чотирехъ тяжко попарило ся. Поки не дôстанемо вôдъ свого дописувателя зô Стрыя певнѣйшу вѣсть, нотуємо се лишь коротко.

— **Нещасна пригода.** Ґрафиня Коморовска ѣхала вчера въ полудне фіякромъ улицею Сикстускою у Львовѣ разомъ зô своєю приятелькою. Наразъ кôнь сполошивъ ся, розôрвавъ лихій вôзокъ, а обѣ женщины выпали на брукъ такъ нещасливо, що кровю облили ся. Удѣлено имъ сейчасъ помочи лѣкарскои.

— **Двоє неживыхъ немовлятъ** добуто вчера зъ каналу при улици Паненьскôй у Львовѣ — хлопця и дѣвчину. Мѣскій лѣкарь сказавъ, що трупъ хлопця лежавъ въ каналѣ зъ тыждень, а дѣвчины два або три днѣ. Слѣдство веде поліція.

— **Самоубійство дезертира.** Утопленый, що єго передвчера выдобули зô ставу пелчиньского у Львовѣ, то бувъ дезертиръ войсковый зъ 30 полку пѣхоты, Романъ Скульскій, за котрымъ уже три недѣли власти войсковѝ глядали.

— **Повѣнь.** По недавнôй студени, морозахъ и посусѣ настало трохи теплѣйше и пустивъ ся дощь, але въ слѣдъ за тымъ прийшло въ декотрыхъ краяхъ нове нещастє — повѣнь. Такъ доносять зъ Буковины, що въ наслѣдокъ послѣдныхъ дощѣвъ повыливали рѣки Черемошь, Прутъ, Сучавиця и Серетъ позрывали многѝ мосты та наробили великои шкоды. Такъ само и въ Румуніи наробила повѣнь великои шкоды; въ многихъ сторонахъ поперерывала вода дороги и зелѣзницѣ и наробила великого спустошеня. Чи и кôлько людей згинуло пôдчасъ повени, доси ще не знати. Поѣзды зелѣзницѣ надходять до Букарешту зъ великимъ спôзненємъ. Пôсля найновѣйшихъ вѣстей повѣнь въ Румуніи збôльшає ся. Всѣ зелѣзницѣ, зъ выимкою межи Букарештомъ, Калярашѣ и Кистенджею, вода поперерывала.

— **Замахъ на учителя.** Зъ Оломуца доносять, що на коридорѣ тамошнои семинаріи учительскои стрѣливъ оногды о $8\frac{1}{2}$ годины рано 16-лѣтный семинаристъ Едвардъ Ґруберъ до катихита Пинкавы и зранивъ єго легко въ плечѣ. Вôдтакъ выпаливъ до себе въ скрань и упавъ на мѣсци смертельно раненый. Ґруберъ одержавъ въ по-

---

вала ще той часъ, въ котрôмъ чоловѣкъ не може погодити ся зъ всѣлякими журбами житя.

— Справдѣ, ранна осѣнь буде сего року — замѣтила въ приступѣ задумы.

Старый засвиставъ знану пѣсеньку „Коли вже вôдлѣтають ластôвки....“, а Кася рѣшила:

— Та нехай и приходить осѣнь, таже стодолы вже повнѝ.

— Слава Богу — засмѣявъ ся старый — повнѝ вже, повнѝ!

Сестры обняли ся руками, оперли чола о шибы и вызырали на пôдвôрє, залите сонцемъ, на котрôмъ вѣтеръ пôднимавъ высокѝ, крутѝ туманы пѣску....

Пôдъ вечѣръ прийшовъ Павло до дому, чорный якъ муринъ, бо пылъ зъ торфу, гоненый вѣтрами, осѣвъ єму бувъ на лици и бородѣ.

Подавъ сестрамъ мовчки руку, глянувъ имъ быстро въ очи и сказавъ:

— Пôзнѣйше будете жалувати ся передô мною.

Ґося глянула на Касю, а Кася на Ґосю, потôмъ засмѣяли ся голосно, схопили єго за обѣ руки и почали зъ нимъ танцювати по комнатѣ.

— Почорнитесь, дѣти! — крикнувъ на нихъ.

— „А мôй милый коминярь!“ — заспѣвала Ґося, а Кася додала другій вѣршь: „А мôй милый зъ куринôвъ....“

Потôмъ выцѣлували єго и побѣгли до зеркала подивити ся, чи поцѣлуй не оставивъ слѣду на ихъ лицяхъ.

Коли выйшовъ обмыти ся троха, замѣтила Ґося:

— То чудно, досить, абы вôнъ глянувъ на чоловѣка, а вже лекше стає на серцю.

А Кася додала:

— Але за те самъ нинѣ мовчить ще завзятѣйше, якъ бувало.

— Павлусю, не гнѣвай ся! — пôдлещували ся єму, коли всѣ разомъ засѣли до вечерѣ — чей мы всѣ повиннѝ радувати ся, коли тутъ зберемо ся! Ну, засмѣй же ся до насъ весело!

— А вы тямите, що то нинѣ за день? — вôдповѣвъ, гласкаючи ихъ по головѣ.

Они злякали ся, бо найсампередъ прийшло имъ на думку, чи то часомъ не день смерти матери, але потôмъ вôдôтхнули свобôднѣйше, бо та рôчниця припадала коло св. Ивана.

— Щожь то за день? — спытали обѣ.

— Нинѣ вôсѣмь лѣтъ минає, якъ нашѝ стодолы погорѣли.

Всѣ замовкли, лише батько воркнувъ щось до себе и засмѣявъ ся дивно....

Стало вже зовсѣмъ смеркати, лише понадъ полемъ яснѣвъ ще багряный поясъ неба, котрый луною вôдбивавъ ся на столѣ, вкрытôмъ бѣлою скатертю.... Вôконницями потрясавъ вѣтеръ сильно.

На щастє увôйшла теперь до комнаты господиня, старенька цокотуха, котра все знала богато новинокъ.

— Ну, панѣ Янкусъ, що тамъ доброго чувати? — спытала Кася, рада, що може скинути зъ себе тягаръ немилыхъ споминôвъ.

— Ой, панѣ ласкава — говорила старушка — то вы нѣчого не чували? Тажь нинѣ въ церквѣ робота така, що ажь страхъ! Цѣле село вѣнцѣ вє, надъ престоломъ позавѣшувано ґірлянды зъ самыхъ рожь, а по обохъ бокахъ уставлено два ряды олеандрôвъ.

— А то по що?

— Таже весѣлє буде! Завтра вѣнчанє панны Дуґлясъ!

Обѣ сестры переглянули ся боязко и скоро, а потôмъ крадькома глянули и на Павла. Але вôнъ сидѣвъ спокôйно, мнявъ пальцями галку хлѣба такъ, якъ бы та вся історія зовсѣмъ єго не обходила.

Сестры глянули знову одна на другу и переморгнулись такъ, якъ бы порозумѣли ся. Потôмъ, наче въ обоихъ була одна думка, схопили єго за обѣ руки.

— Дѣти, лише не розôрвѣть мене! — сказавъ, слабо усмѣхнувшись.

— Ага, то нинѣ дѣвичь-вечѣръ въ Гелєненталю? — спытавъ батько, котрый нагло повеселѣйшавъ.

— А вжежь, а вжежь — вôдповѣла господиня. — Я бачила недавно цѣлу громаду сѣльскихъ дѣтей зô старыми горшками и рôжными черепами.*)

— Алежь то прекрасно все складає ся — воркнувъ старый и затеръ руки.

— Чому? — спытавъ Павло.

— Етъ, я такъ собѣ.... припадокъ, кажу, день той самъ, въ котрôмъ пôдпалили нашу стодолу. Слухай-но, Павле, ты тодѣ не спавъ, —

---

*) Въ Нѣмеччинѣ, на день передъ вѣнчанємъ розбивають дѣти о дверѣ молодои горшки и скло, за що потôмъ ихъ частують.

слѣдомъ пôвроцѣ зле свѣдоцтво. Вôнъ удержувавъ въ семинаристкою любовнѝ зносины и передъ замахомъ написавъ до неи пращальный листъ.

Господарство, промыслъ и торговля

Господарь яко купець.

Вся робота господаря рôльника роздѣляє ся на двѣ части и тогды ажь зъ него добрый господарь, коли розумѣє добре обѣ тѝ части своєѣ роботы, коли добре знає ся на нихъ. Перша часть то єсть, т. є., робота коло рôлѣ, єсть чисто технічнои натуры; господарь єсть тогды нѣбы инжінеромъ. Вôнъ має подбати о то, щобы рôля була якъ найлѣпше управлена и принесла якъ найкрасшѝ плоды, щобы у него була красна худоба, добрѝ будынки и т. д. Але розумный господарь мусить ще й умѣти добре рахувати ся, бо не досыть, щобы єго господарство було якъ найлѣпше уладжене; треба ще, щобы оно приносило якъ найбôльшѝ зыски, щобы прирастало нове добро зъ єго добуткôвъ господарскихъ — а то єсть друга часть господарскои роботы.

Рôльне господарство стоить ажь тогды найвысше, коли обѝ тѝ части роботы при нѣмъ розвинуть ся якъ найкрасше и станутъ въ повнôй гармоніи зъ собою. Причиною бѣдноты нашихъ хлѣборобôвъ єсть дуже часто якъ разъ то, що згаданѝ обѣ части господарскои роботы не стоять зъ собою въ нѣякôй гармоніи. У насъ єсть дуже богато господарѣвъ, що умѣють таки не зле робити коло рôлѣ, але не умѣють рахувати ся, не знають купецкого способу и якъ разъ черезъ то тратять можливѝ зыски изъ свого добутку. Нинѣ, коли вже землѣ дуже мало а людей богато, коли промыслъ всѣлякого рода дуже значно пôднѣсъ ся и збôльшили ся торги та средства комунікаційнѝ, змушеный господарь не одну рѣчь куповати. Зъ другои же стороны збôльшила ся и скôлькôсть продуктôвъ, котрѝ идуть на продажь, а въ наслѣдокъ того мусѣвъ и настати новый розкладъ службы и роботы въ господарствѣ. У насъ дивують ся, длячого нашѝ властителѣ бôльшихъ посѣлостей держать собѣ факторôвъ жидôвъ. То не диво; при господарствѣ треба бути трохи и купцемъ, треба умѣти робити интересы купецкѝ, а хто самъ не умѣє, держить собѣ чоловѣка, котрый на тôмъ розумѣє ся, котрый має въ тôмъ вправу и докотрого вôнъ має довѣрє. Малый господарь, якъ всѣ нашѝ селяне, не може держати собѣ фактора; вôнъ мусить самъ знати ся на купецтвѣ и бути до певнои мѣры купцемъ. Не оденъ добрый господарь мôгъ бы то напевно сказати, що єму господарство не длятого такъ добре веде ся, що вôнъ умѣє добре ходити коло рôлѣ и худобы, але длятого, що умѣє добре купити и добре продати. На нѣчо въ свѣтѣ такъ не нарѣкають нашѝ господарѣ, якъ на то, що ихъ по мѣстахъ та на всѣлякихъ ярмаркахъ отуманюють а причина того якъ разъ въ тôмъ, що они не знають ся на купецтвѣ и черезъ то дають ся туманити. Та нашимъ господарямъ майже й на думку не приходить, що хлѣборобови треба знати ся й на купецтвѣ. До того треба бути чоловѣкомъ меткимъ, проворнымъ, треба мати глузды въ головѣ, ба, треба бути хочь бы трохи письменнымъ, а нашѝ люде мало або й зовсѣмъ о то не дбають. Господарь яко купець повиненъ передовсѣмъ знати, де й у кого купити потрѣбнѝ єму рѣчи, а головно прилады господарскѝ якъ: косы, серпы, сѣчкарнѣ, плуги и т. д.; не купувати ихъ у першого лѣпшого купця, бо зъ нимъ можна поторгувати ся и дешево купити. Лѣпше купити дорожшій товаръ а добрый, якъ дешевый а злый. Не треба нѣколи вѣрити першому лѣпшому аґентови, що ѣздить по краю та захвалює н. пр. косы або сѣчкарнѣ зъ якихсь заграничныхъ фабрикъ. На такихъ аґентахъ, дуже часто простыхъ дурисвѣтахъ, попаривъ ся вже не оденъ зъ нашихъ господарѣвъ. Дальше треба знати, де й у кого найлѣпше купувати зерно на насѣнє, а при тôмъ треба уважати на то, щобы оно було вôдповѣдне до ґрунту и тои стороны, въ котрôй має ся єго сѣяти. Дуже важна такожь рѣчь, щобы господарь добре розвѣдувавъ яка цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ; не досыть знати, по чому платять въ найблизшôмъ мѣсточку, але треба знати, якъ платять на бôльшихъ торгахъ. Господарь повиненъ часто о тôмъ розвѣдувати ся и старати ся вже заздалегôдь змѣркувати, чи цѣны пôдуть въ гору, чи спадуть; тогды буде вôнъ знати, чи лѣпше єму заразъ продавати свои продукты, чи пôдождати до догôднѣйшои поры При продажи и купнѣ не повиненъ довго торгувати ся и и марнувати часъ; змѣркувавши цѣну, може вôнъ въ кôлькохъ хвиляхъ добити торгу. Треба такожь знати ся добре на мѣрѣ и вазѣ, додержувати точно даного разъ слова. Коли при продажи або купнѣ прийде до якои суперечки, то найлѣпше залагодити єѣ въ мирнôй дорозѣ, и о скôлько можна не доводити до процесу. Письменный господарь повиненъ все собѣ точно записувати и вести докладнѝ рахунки; тогды буде вôнъ кождои хвилѣ знати, якъ стоить и зъ того, що було, зможе змѣркувати, якъ має поступати на будучнôсть. Передовсѣмъ же повиненъ кождый господарь бути чоловѣкомъ ощаднымъ, розважнымъ и оглядънымъ та твердого характеру.

— Соломяннѝ маты безпечнѝ вôдъ огню. Отець Михайло Струмѣньскій въ Скварявѣ, золочѣвского повѣта, ставъ вырабляти маты зъ соломы, котрѝ, якъ показали робленѝ зъ ними пробы, суть дуже безпечнѝ вôдъ огню. Перша проба була така: На соломяну мату два цалѣ грубу, два лôктѣ довгу, а пôвтора лôктя широку, стиснену на ручнôй машинѣ, дротомъ спиту, зъ верха намащену олѣємъ нафтовымъ и посыпанôмъ заразъ порошкомъ вапна гашеного, наложено, повно тлѣючого жару. Вôдтакъ розъярено огонь, черезъ що олѣй нафтовый займивъ ся, горѣвъ близько пôвтора годины, а коли опôсля погасъ, мата остала майже неушкоджена. Подôбну пробу роблено въ Велику суботу въ присутности бôльшого числа господарѣвъ скварявскихъ зъ сею самою матою, а она и въ тôмъ огни не згорѣла. Селяне були тымъ вельми зачудуванѝ. При робленю матъ треба конче колосинє обтинати, позаякъ оно скоро крушить ся, мимо найсильнѣйшого стисненя перепускає воду, а въ огни тлѣє. Маты пришивають ся до латъ дротомъ а зверха мастять ся олѣємъ нафтовымъ (котрого можна дôстати у Львовѣ у купця Петра Мйончиньского літру по 10 кр., а она выстане на кôлька матъ) и посыпують ся порошкомъ гашеного вапна. Олѣй и вапно мають хоронити дрôгъ и солому вôдъ дѣланя сонця и воздуха. Маты на оденъ цаль грубѝ, добрѝ на накрытє стиртъ и стôжкôвъ, а зимою кождый господарь може зъ нихъ мати теплу и безцечну загату коло хаты.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 10 мая. Фельдмаршалъ-лейтенантъ баронъ де Во, старшій дворскій Архікн. Райнера, померъ нагло вчера по полудни.

Петербургъ 5 мая. Царь жертвувавъ для голодуючихъ 100.000 рублѣвъ.

Римъ 10 мая. Папа принимавъ вчера 500 нѣмецкихъ путникôвъ. Епіскопъ зъ Айхштедтъ вôдчитавъ адресу и вручивъ Папѣ 48.000 марокъ Петрового гроша въ дарунку.

Пештъ 10 мая. Міністеръ Чакій заявивъ въ палатѣ панôвъ, що подававъ ся вже три разы до дімісіѣ, але анѣ разу єѣ не принято; теперь уважає собѣ обовязкомъ чести выдержати до кôнця и перевести засаду въ дѣло. Держава не може пôддати ся одному вѣроисповѣданю. Церквѣ и державѣ треба забезпечити свободу у власнôмъ крузѣ дѣланя

Инсбрукъ 10 мая. Маршалокъ краєвый заявивъ въ соймѣ, що пôсля реґулямѣну 16 пословъ Италіянцѣвъ зъ полудневого Тиролю утратили свои мандаты.

котра то могла бути година, коли ты побачивъ огонь?

— Могла бути перша тодѣ.

— Ага, ты то певно знаєшь. Хочь що ты тодѣ мавъ тамъ у Геленентали до роботы, я по нинѣшный день добре не знаю, та нехай! Отъ гарно, що я бодай знаю теперь докладно, о котрôй то годинѣ дѣяло ся.

— Цѣкава рѣчь, на що вамъ то придало ся, тату? — спытала Гося и засмѣяла ся.

— Вже я знаю, на що! — вôдповѣвъ батько вперто. — Побачишь, донечко, побачишь, на що придало ся.

Кася хотѣла пôдперти сестру, але Павло моргнувъ на нихъ незамѣтно, щобы дали спокôй старому чудакови.

— Тажь я хотѣла сказати Павлови, що батько за стодолою щось ховає — вôдозвала ся Кася, коли вже обѣ сидѣли въ повозѣ.

— А правда! — вôдповѣла тамта и прикликала Павла до себе. Але старый, що недовѣрчиво всюды настороשувавъ уха, упхавъ ся чимскорше межи нихъ и не давъ имъ поговорити зъ собою.

Коли, якъ звычайно вечеромъ, Павло обôйшовъ цѣле господарство и прийшовъ до кухнѣ, побачивъ, що батько торгуєсь зъ господинею о якійсь горнець глиняный.

— А вамъ на що горця, пане Майгеферъ? — пытала старушка.

— Мушу ити на дѣвичь-вечѣръ, моя панѣ! — вôдповѣвъ и засмѣявъ ся глухо — може й менѣ дадуть того смачного весѣльного колача....

Старушка смѣяла ся невмѣру, а батько поштильгукавъ зъ выторгованымъ горцемъ до своєѣ спальнѣ и старанно замкнувъ дверѣ за собою....

Всѣ пôшли спати, лишь одинъ Павло крутивъ ся по темнôмъ подвôрю.

— Отже завтра єѣ весѣлє! — думавъ собѣ, заложивши руки на грудяхъ. — Колибъ я бувъ добрымъ христіяниномъ, то повиненъ бы помолитись за єѣ щастє.... Та дякувати Богу, я ще не такій плаксѣй.... Менѣ здаєсь, що давно любивъ я єѣ дуже, бôльше навѣть, якъ менѣ здавало ся.... Якъ то склало ся, що потôмъ я такъ вôдчуживъ ся вôдъ неѣ?... що мы себе такъ позабули?...

Думавъ и думавъ, але не мôгъ якось дôйти до нѣякого высновку.

Мѣсяць зôйшовъ понадъ поле великій червоный и розливъ непевне свѣтло по подвôрю та по дахахъ будынкôвъ.... Вѣтеръ здававъ ся сильнѣйшимъ.... Свиставъ попри углы будынкôвъ и шумѣвъ у верхахъ деревъ....

— Колибъ такъ нинѣ выбухъ огонь, то не вдоволивъ бы ся вже самою стодолою — подумавъ Павло и єму прийшло на думку, що треба бы аґентови вôдъ обезпеченъ пригадати, щобы приспѣшивъ асекурацію.

— Бо хто знає, що черезъ нôчь може стати ся. Треба ити спати — закôнчивъ свои розумованя — чей же и завтра жде на мене день и то день весѣльный....

(Дальше буде.)

Надôслане.

Зъ редакцію вôдповѣдає Адамъ Крехевецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.